

Lutkovno
gledališče
Maribor

JE ŽE KONEC?

(13+)

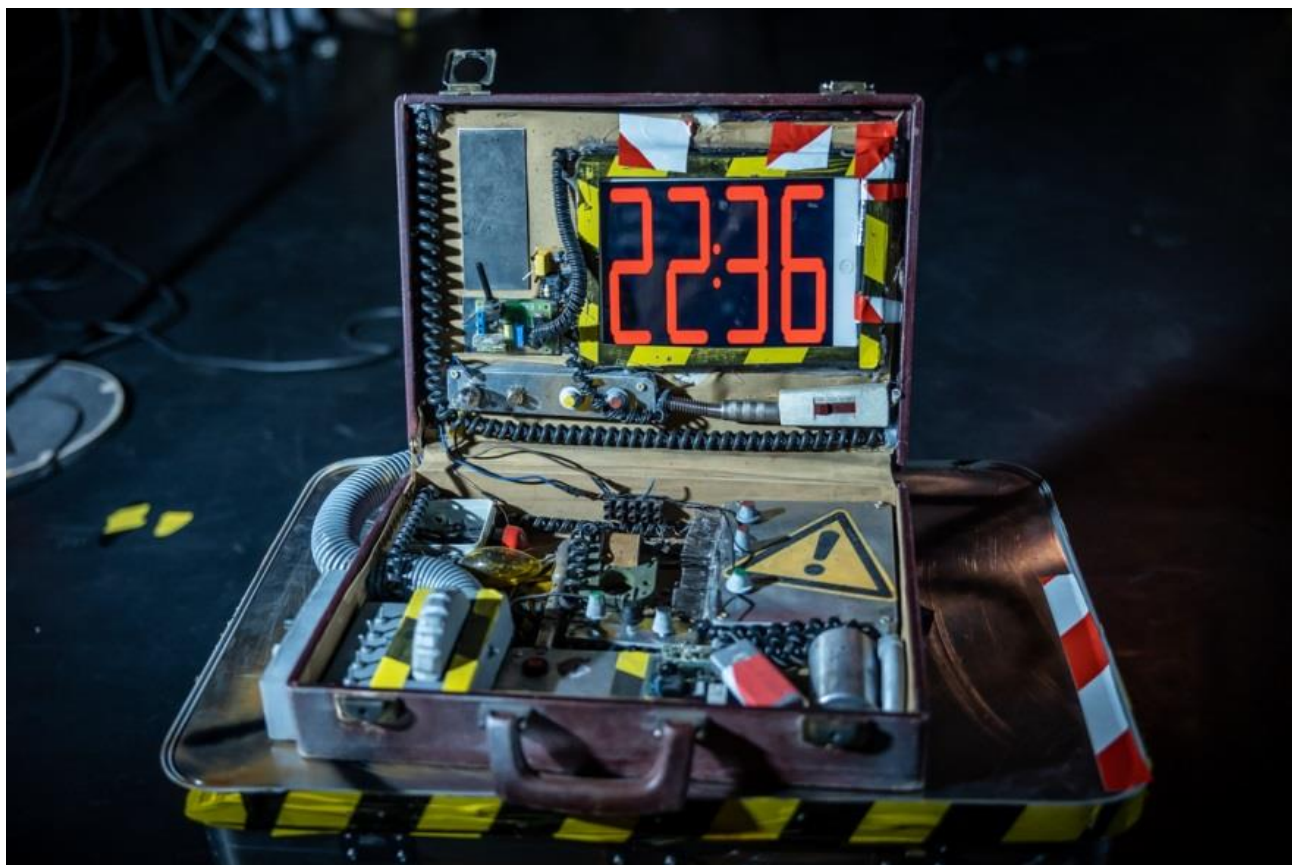

Foto: Boštjan Lah

Gradivo pripravila: Maša Radi Buh

Začetek 21. stoletja, v katerem bivamo, je močno obarvan s pričakovanjem in preprečevanjem okoljske katastrofe. Zdi se, da se bližamo koncu sveta, na katerega se vsak od nas pripravlja drugače. Vprašanje o koncu sveta je vznemirljivo vprašanje, o katerem se človeštvo v različnih obdobjih in civilizacijah sprašuje, ga pričakuje in napoveduje. Napovedovanje konca sveta vzbudi zanimanje predvsem ob hudih nesrečah, kot so potresi, poplave, požari, ob vojnah in boleznih. V *Svetem pismu* je del posvečen koncu sveta in se imenuje *Razodetje*; nekaj let nazaj so medije polnile napovedi o koncu sveta, povezane z azteškim koledarjem ... a doslej se mnoge napovedi niso uresničile. Z globalno povezanostjo z medmrežjem se povečuje tudi število teorij zarot. Veliko je tudi filmov in knjig, ki se ukvarjajo s koncem sveta.

Medtem ko so si milijonarji že zgradili luksuzne postfuteristične bunkerje, ki naj bi jim v primeru apokalipse omogočili preživetje in samozadostnost, predstava v ospredje namesto tehnoloških strategij preživetja postavi medosebne odnose. Iztekajoči se čas je priložnost za zadnje želje v poslednjih trenutkih skupnega druženja, morda prostor za neizrečeno ... Predstava, ki temelji na različnih postopkih sodobnega gledališča in gledališča predmeta, temo konca sveta spaja z vprašanji prijateljstva, varnosti, zaupanja, iskrenosti in ranljivosti. Odpira vprašanja in možnosti spopadanja z neznanim in strašljivim ter ponuja zavetje pred družbenimi pričakovanji obnašanja in druženja.

Uprizoritev *Je že konec?* vzame koncept konca sveta kot izhodišče za premišljanje, kakšne priložnosti nam ponuja okvir časovnega pritiska. Fokus se tako iz prihajajoče apokalipse, ki ostaja v polju nedefiniranega, a je zagotovo obarvana z distopičnim zeitgeistom današnjega časa, premakne na soočanje s kompleksnimi notranjimi svetovi, namesto v spekulativni futurizem pa zaide v svet sanjskih podob. V turbulentnem obdobju najstništva in zgodnje odraslosti je vsakdanje življenje pogosto obremenjeno z družbenimi in individualnimi pritiski, medtem ko prihajajoči konec dogajanje na odru spremeni v priložnost za tiste skrite želje in najgloblje strahove, ki jih je morda težko izreči kar tako.

Odrski material izhaja iz procesa improvizacije, v katerem je avtorska ekipa izhajala iz nizov trenutkov pred koncem; tako je nastajalo tudi besedilo. V ospredje je postavljena najstniška izkušnja soočanja z realnimi stiskami, ki so prevedene v paleto različnih sodobnih gledaliških postopkov: od poigravanja z mehčanjem četrte stene in interaktivnimi elementi predstave do komičnih situacij ter nadrealističnih sekvenc. Vizualno-scenografska komponenta je osnovana okrog ideje DIY ("napravi sam") estetike v kombinaciji s priljubljenimi znanstveno-fantastičnimi in fantazijskimi uspešnicami pretočnih vsebin (v stilu *Stranger Things*), ki se odraža tako skozi scenografijo, sestavljeno iz vsakdanjih predmetov, ki jih lahko najdemo v domači kleti, kot tudi v lutkovnih objektih.

Projekt, ki je koprodukcija društva Moment Maribor in Lutkovnega gledališča Maribor, je nastal s posebno mislijo na starostno skupino 12+, torej na obdobje odraščanja; predstav zanje v gledališčih načeloma primanjkuje. Uprizoritveni postopki morajo za ta leta vijugati v vmesnem in uravnoteženem prostoru med dvema ekstremoma: ta publika je že prestara za izrazito didaktične postopke, a pogosto še premlada za nekatere težje teme, ki so že bližje odraslemu svetu. Izbrana starostna meja poleg tega odpira tudi vprašanje, kaj lahko gledališče ponudi tej starostni skupini; gre namreč za obdobje, ko gledališče ni več tako atraktivno v primerjavi z drugimi kulturno-umetniškimi vsebinami. Zato je pomembno, da se izpostavi dilema, kakšni so lahko prijemi, da jih zadržimo kot gledališko publiko, ne da bi pri tem podlegli mehanizmu prodajanja. Prav mladi pa bodo zares avtentično doživeli prestavo, ko bo ta večplastna in prepričljiva tudi za odraslo občinstvo. In v tem je moč predstave *Je že konec?*, saj jih nezadržno in vznemirljivo nagovarja.

Teme: konec, tehnologija, zavetje, medosebni odnosi, prihodnost, strah, zaupanje

Medpredmetno povezovanje: informatika, etika, filozofija, psihologija, umetnost, gledališki klub

Vprašanja za pogovor po ogledu predstave: V predstavi nastopajo trije fantje, ki vsak po svoje doživljajo bližajoči se konec sveta ... ali konec, ki bi se morda lahko zgodil.

Komu od likov ste zaupali? Kateri vam je najbližji in kaj vas je pri njem prepričalo?

Kako konec sveta vpliva na odnose med njimi?

V najstniških letih je prostor igre oziroma gledališča lahko iztočnica za pogovor o čustvih.

Katera čustva so zaznamovala posamezne prizore in katera čustva so prevladujoča pri posameznem liku?

O katerih temah so se pogovarjali na odru? V nekaterih trenutkih jim je bilo neprijetno. Zakaj?

S kom ste sočustvovali ali se poistovetili v posameznem prizoru?

Liki na odru imajo enaka imena kot igralci v resničnem življenju. Gledamo torej fiktivne like ali resnične ljudi? Zakaj tako menite?

Na odru in med scenografijo ter rekviziti srečamo mnogo vsakdanjih predmetov. Igralci nekajkrat tudi sami zrežirajo in postavijo posamezne prostore kot del igre na odru. Kaj je po vašem mnenju razlika med predstavo za odrasle, ki jo otroci naredijo doma, in med profesionalno predstavo?

Predstavitev ekipe

Nika Bezeljak, režiserka in soavtorica idejne zasnove

Nika je študij gledališke in radijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani zaključila leta 2009 in od takrat ustvarila več kot dvajset uprizoritev. Trenutno živi in dela v Mariboru, kjer deluje tudi kot producentka in članica skupnosti GT22, Intimnega odra in umetniškega vodstva Momenta ter Mednarodnega festivala neodvisnih uprizoritvenih umetnosti Prestopi/Crossings. Od režij lutkovnih predstav gre izpostaviti: *Mož, ki je sadil drevesa* (2012, LGM), *Kocke* (2012, LGM), *Čuk na palici* (2015, *Zafred, Moment, Kult*, - nagrajena za sozvočje glasbe z drugimi uprizoritvenimi elementi), *Drobtine iz mišje doline* (2021, LGM), *Lutkovni zajec in samostanska miš* (2022, LGM) ter *Timbaktu Timbaktu* (2022, LGL).

Maša Radi Buh, soavtorica idejne zasnove in dramaturginja

Maša je samozaposlena kritičarka in raziskovalka performativnih študij. Končala je dodiplomski študij sociologije kulture na Univerzi v Ljubljani in magistrski študij sodobnega gledališča, plesa in dramaturgije na Univerzi v Utrechtu. Na različnih spletnih platformah in publikacijah objavlja strokovne članke in recenzije o plesu in sodobnem gledališču, od leta 2021 pa je tudi del uredniškega odbora platforme Kritika. V kolektivu z Varjo Hrvatini in Jakobom Ribičem soustvarja Teritorij teatra na Radiu Študent ter vrsto drugih teoretskih prispevkov. Je članica izvršnega odbora Društva gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije ter upravnega odbora Društva za sodobni ples Slovenije.

Ariel Doron, soavtor idejne zasnove

Ariel je lutkovni ustvarjalec, režiser in igravec. Končal je študij filma na univerzi v Tel Avivu in v School of Visual Theatre v Jeruzalemu. Izpopolnjeval se je na mednarodnem Inštitutu za lutkovno umetnost v Charleville-Mezeiru. Praviloma v svojih predstavah ne govori veliko z besedami, zato pa več z igrivostjo in nenavadnimi likovnimi in performativnimi pristopi, da bi se tako lažje posvečal socialnim in političnim temam. Vsak projekt je lutkovni ali drugačen izziv v izrazu, ki je temi najbližji, vse z željo, da bi navdihnil gledalce, jih primoral k čutenju, razmisleku in reakciji. S svojimi predstavami potuje po mednarodnih festivalih po vsem svetu. Trenutno živi v Nemčiji in sodeluje z gledališči, kot so Gorki Teater v Berlinu, Teater Junge Generation v Dresdnu, Gledališču Schauburg München, FITZ! Figurentheater Zentrum Stuttgart ...

Monika Pocrnjić, avtorica multimedije, zasnove objektov in tehnologije

Monika je velik del otroštva in mladosti preživela v dedkovi delavnici in v pohorski divjini, kar jo je nedvomno zaznamovalo. Po končani srednji šoli v Rušah se je vpisala na študij Likovne pedagogike v Mariboru. Že v času študija se je začela zanimati za 'naredi si sam' (D. I. Y., do it yourself) kulturo in doma izdelano elektronsko umetnost. Leta 2010 se je začela aktivno vključevati v skupnosti in kolektive, ki se ukvarjajo s predelavo odpadne elektronske opreme in ročno izdelavo elektronskih vezij. Najraje izdeluje prototipna tiskana vezja, kjer kombinira znanje iz risarskega in grafičnega oblikovanja ter kemijske postopke. Zajema raznovrstne umetniške prakse: od sodobnih do tradicionalnih; te zvrsti uporablja in jih na različne načine presega, nadgrajuje in združuje. Kot ustvarjalka raziskuje in eksperimentira z novimi izraznimi možnostmi in sestavlja potrebno strojno

in programsko opremo lastnih izumov. Spodbuja uporabo sodobnejših praks, zaznamovanih z naglim razvojem tehnologij, in tako vnaša aktualne teme v ustvarjalni prostor. Zanimajo jo področja novomedijske umetnosti, neformalno izobraževanje in gledališče.

Andrej Firm, avtor oblikovanja prostora in svetlobe

Andrej je leta 2010 zaključil študij organizacije in nadaljeval študij reportažne in dokumentarne fotografije na Višji strokovni šoli v Sežani. V okviru obvezne študijske prakse se je zaposlil kot hišni fotograf v Umetnostni galeriji Maribor (2011). Leta 2012 je na Danskem (v okviru Erasmus prakse) kot asistent fotografu Emilyju Schildtu izpopolnjeval svoje znanje v analogni fotografiji in starih analognih tehnikah. Prav tako je svoje fotografsko znanje nadgrajeval kot asistent fotografa Bojana Breclja pri projektih *Kdo si? / Who are you?* (2011–2012, Mestni muzej Ljubljana) ter pri triletnem projektu festivala Sarajevska zima (2012–2014). Redno razstavlja doma in v tujini na temo dokumentarne in analogne fotografije. Leta 2014 je kot član kolektiva GT22 ustanovil prvo prosto dostopno temnico v Sloveniji in fotografsko platformo Mišnica GT22 v Mariboru, ki je namenjena izobraževanju mladih in raziskovanju na temo analogne in digitalne fotografije. V sklopu interdisciplinarnega umetniškega inkubatorja GT22 deluje in raziskuje tudi na področju neodvisnega gledališča in sorodnih uprizoritvenih umetnosti. Od leta 2014 aktivno sodeluje v gledališki produkciji kot fotograf, scenograf in oblikovalec luči (*BUM, Na luno, Cesarjeva nova oblčila, Jubilej ...*).

Gašper Torkar, avtor zvočne podobe

Gašper je vsestranski umetnik, ki primarno dela z jezikom in zvokom v različnih kontekstih. Poleg raziskovanja klubske glasbe je prispeval glasbo za več instalacij, performansov in gledaliških del. Njegov debitantski EP "Dreams of Others", izdan pri založbi Kamizdat leta 2017, je bil na eni strani tehnična vaja v variacijah zvočnega pritiska in hrupa, na drugi pa nadaljevanje umetniškega procesa levitve, pogosto uporabljene teme in metode pri njegovem delu. Leta 2018 je začel z organizacijo klubskih večerov Nani mo v klubu Monokel, na katerih se posveča raziskovanju bolj eklektičnih in ekspresivnih strani klubske kulture. Trenutno ustvarja glasbo za balet in svojo drugo pesniško zbirko.